

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ПСИХОЛОГІЧНА НАУКА ТА ПРАКТИКА
XXI СТОЛІТТЯ»**

22–23 березня 2019 р.

Львів

Видавничий дім «Гельветика»

2019

УДК 159.9«20»(063)
П 86

Організаційний комітет:

Рижак Людмила Віталіївна – голова оргкомітету, кандидат філософських наук, доцент, декан філософського факультету ЛНУ імені Івана Франка;

Васютинський Вадим Олександрович – доктор психологічних наук, професор, завідувач лабораторії психології мас та спільнот Інституту соціальної та політичної психології НАПН України;

Гапон Надія Павлівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри психології філософського факультету ЛНУ імені Івана Франка;

Гرابовська Софія Леонідівна – кандидат філософських наук, професор, завідувач кафедри психології філософського факультету ЛНУ імені Івана Франка;

Гребінь Наталія Валеріївна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології філософського факультету ЛНУ імені Івана Франка;

Сеник Оксана Мирославівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології філософського факультету ЛНУ імені Івана Франка.

П 86

Психологічна наука та практика XXI століття: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 22–23 березня 2019 р. – Львів : Видавничий дім «Гельветика», 2019. – 100 с.

ISBN 978-966-916-794-1

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на Міжнародну науково-практичну конференцію «Психологічна наука та практика XXI століття», яка відбулась на базі Львівського національного університету імені Івана Франка 22–23 березня 2019 р.

УДК 159.9«20»(063)

Психологічні аспекти проблеми підвищення самоорганізації навчальної діяльності студентів Коломієць Л. І.	51
Характеристика компонентів стресостійкості учнів старших класів загальноосвітніх шкіл-інтернатів Кудінова М. С.	55
Особливості особистісної амбівалентності студентів Лук'яненко В. В., Зелінська Т. М.	60
Психологічні особливості маніпулятивної взаємодії між вчителями та учнями середнього шкільного віку Михальчишин Г. Є.	63
Самореалізація як чинник розвитку професійної компетентності майбутніх психологів Перегончук Н. В.	66
Прикладні аспекти застосування теорії прив'язаності в дитячому садку Чернов А. А.	72
Психологічні особливості соціалізації військовослужбовців строкової служби в Збройних силах України Шестакова А. С.	76
СЕКЦІЯ 3. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ	
Мода та екзистенційні сенси людини Гапон Н. П., Б'янка О. Б.	80
Феномен особистісного відчуження у сучасному суспільстві Подорожний В. Г.	84
СЕКЦІЯ 4. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ	
Самокеровані команди в інформаційно-технологічних організаціях Лепська І. І.	88
СЕКЦІЯ 6. МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ	
Історія досліджень сексуальності осіб з порушеннями психофізичного розвитку Дубовик М. О.	91
Патопсихологічні детермінанти в структурі життєвої перспективи молодих людей із статусом дитини-інваліда Храмцова В. В.	94

СЕКЦІЯ 6. МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

ІСТОРІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ СЕКСУАЛЬНОСТІ ОСІБ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

Дубовик М. О.

*кандидат психологічних наук, викладач кафедри спеціальної психології,
корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Людська сексуальність – явище складне і багатомірне, що не обмежується реакціями сексуального збудження, а включає в себе різні аспекти, зокрема: біологічний, психологічний, поведінковий, культурний та клінічний [2]. Дослідження функціонування статевої сфери осіб з фізичними або психічними порушеннями – один з векторів вивчення клінічного аспекту людської сексуальності.

Розглядаючи історію вивчення сексуальності осіб із порушеннями психічного розвитку, стає очевидною роль культурно-історичного контексту в сексологічних дослідженнях [3]. З динамікою суспільної думки стосовно питання сексуальності осіб із вадами психічного розвитку прослідковується наступна динаміка наукових досліджень.

Milligan та Neufeldt (2001) зазначають, що до 70-х років ХХ сторіччя панувало розуміння осіб з розладами психічного розвитку як асексуальних, відповідних наукових досліджень не здійснювалось [6].

З появою декларації про права осіб із обмеженими інтелектуальними можливостями, прийнятої ООН у 1971 році, а також декларації про сексуальні права осіб з обмеженими можливостями, прийнятої у 1997 році під час проведення Всесвітнього конгресу сексології стає можливим подальший розвиток сексологічних досліджень даної проблематики.

Наразі прослідковуються наступні вектори досліджень проблеми сексуальності осіб із порушеннями психічного розвитку: дослідження ставлення оточення до проявів сексуальності осіб із порушеннями психічного розвитку; виявлення бар'єрів стосовно теми сексуальності, з якими стикаються

особи з порушеннями психічного розвитку; питання статевого виховання осіб з вадами психічного розвитку [8].

Сучасні дослідження спростовують розуміння осіб з порушеннями психічного розвитку як асексуальних, навпаки, наголошується на наявності потреби в близькості, інтимних відносинах, дружніх стосунках. Зокрема, Siebelink, Jong та Taal (2006) зазначають, що сексуальність і романтичні відносини стають важливими аспектами життя для людей з порушеннями інтелектуального розвитку [9]. Дослідження Fernandes, Gillberg та Cederlund (2016) показали, що особи з розладами аутистичного спектру зацікавлені у питаннях сексуальності [5]. Pearlman-Avnion та Cohen (2017) вказують, що особи з РАС не тільки бажають, а і можуть бути залучені до романтичних та сексуальних стосунків [7]. Однак, особи з розладами аутистичного спектру відрізняються між собою за інтенсивністю сексуального інтересу, рівнем прояву неприйнятної сексуальної поведінки, мірою володіння інформацією у питаннях сексуальності [1].

Виявлено, що відсутність адекватної інформації стосовно питань сексуальності підвищує імовірність проявів неприйнятної статевої поведінки з боку осіб з порушеннями психічного розвитку [4]. Дослідники сходяться на думці, що адекватне статеве виховання не просто важливе, а необхідне в даному випадку, оскільки дозволить особам з вадами розвитку оволодіти відповідними сексуальними знаннями, прийнятними формами сексуальної поведінки, може підвищити їхні комунікативні навички у сфері інтимно-особистісного спілкування, а також сприятиме покращенню якості життя загалом.

Отже, довгий час особи з порушеннями психофізичного розвитку загалом, та з розладами аутистичного спектра зокрема, вважались асексуальними, такими, що не мають сексуальних бажань, потреб та інтересів. Однак наразі дане твердження спростоване: особи з порушеннями психофізичного розвитку мають сексуальні потреби, проявляють різний спектр сексуальних реакцій і поведінки, мають бажання і можуть бути залученими до близьких і романтичних відносин.

Література:

1. Бурлачук Л.Ф., Дубовик М.А. Типология проявлений сексуальности подростков с расстройствами аутистического спектра // Пензенский психологический вестник. 2017. № 2(9). С.110-125. doi: 10.17689/psy-2017.2.10

2. Мастерс У., Джонсон В. Основы сексологии. М.: Мир, 1998. 721с.
3. Aggleton P., Peter K., & Parkereds R. Culture, Health and Sexuality: An Introduction. Routledge, 2015. 294с.
4. Beddows N., & Brooks R. Inappropriate sexual behaviour in adolescents with autism spectrum disorder: what education is recommended and why // Early intervention in psychiatry. 2016. № 10(4). pp. 282-289.
5. Fernandes L. C., Gillberg C. I., & Cederlund M. Aspects of Sexuality in Adolescents and Adults Diagnosed with Autism Spectrum Disorders in Childhood // Journal of autism and developmental disorders. 2016. № 46(9), pp. 3155-3165.
6. Milligan M. S., & Neufeldt A. H. The myth of asexuality: A survey of social and empirical evidence // Sexuality and Disability. 2001. № 19(2), pp. 91-109.
7. Pearlman-Avni S., & Cohen N. Sexual Well-Being and Quality of Life Among High-Functioning Adults with Autism // Sexuality and Disability. 2017. pp.1-15.
8. Richards, D., Nancy, M., & Shelley, L. Sexuality and Developmental Disability: Obstacles to Healthy Sexuality throughout the Lifespan // Developmental Disabilities Bulletin. 2006. № 34, pp.137-139.
9. Siebelink E., Jong M., & Taal L. Sexuality and people with intellectual disabilities: assessment of knowledge, attitudes, experiences and needs // Mental Retardation. 2006. № 44(4), pp. 283-294.